

TENYÉSZTÉSI SZABÁLYZAT

A SVÁJCI FEHÉR JUHÁSZKUTYA

A fajta leírása, története

A Berger Blanc Suisse (BBS) 2003. január elseje óta provizórikusan elismert fajta az FCI-n, mint világszervezetben belül, amely jelenleg több mint 330 fajtát ismer el. A fajtaleírások (standard) az FCI-nél vannak deponálva.

Egy kutyafajta FCI általi elismerésnek és bejegyzetésének igen hosszú útja van.

Egy fajta kialakulása több tíz esztendőn át tartó folyamat. Van, hogy ez spontán megy végbe, és a célzott tenyésztés csak a végén csiszolgat a fajtán egy keveset, ám előfordul nem egy esetben, hogy először egy ember vagy embercsoport gondolataiban fogalmazódik meg, s célzottan hosszú és türelmes munkával tenyésztik ki a ma ismert eb változatot.

A svájci fehér juhászkutyával sincs ez másként. Meglepő módon e fajtára mindkét ismerv jellemző egyszerre.

SVÁJCI FEHÉR JUHÁSZKUTYA

A Berger Blanc Suisse (BBS) 2011. óta elismert fajta az FCI-n, mint világszervezetben belül 347-es standard sorszám alatt.

A fajta története akár a római korra is visszavezethető, ahol már Marcus Terentius Varro is leírt olyan terelő kutyákat, amelyeknek a színe fehér volt. Ezt a szokást megtartva a juhászok még a XIX. században németföld szerte is a fehér színű őrző ebeket preferálták, mivel azok így megkülönböztethetővé váltak a nyájra támadó állatoktól szürkületben is. Akkoriban az ebeket a jobb használhatóság reményében tenyésztették.

A svájci fehér juhászkutya fajta kialakulása erősen összefonódik a német juhászkutyáéval. Már a kezdetekkor megvolt a ma ismert színváltozatokon túl a fehér is. Sőt érdekes talán, hogy a mai német juhászkutya, fehér juhászkutya ősöktől származik.

Max von Stephanitz az 1880-as években, utazásai során, gyakran találkozott különféle juhászkutyákkal. Ekkor kezdett körvonalazódni benne az a gondolat, hogy Németországnak is szüksége volna egy saját nemzeti kutyafajtára. Víziója szerint a kutya kiemelkedően intelligens, ötvözi

a munkakutyák kitartását és munkaszeretét, jellegzetes megjelenésű, erős és jól izmolt, kiegyensúlyozott, erős idegrendszerű, magabiztos, jóindulatú, hűséges és odaadó társa gazdájának.

1891 után Stephanitz elkezdte felkutatni a célnak megfelelő kutyákat a tenyésztete számára. 1899-ben Karlsruhe-i kiállításon barátjával Arthur Meyer-rel rátaláltak pár igazán különleges ebre melyek intelligens tekintetükkel és hegyes álló fülükkel vonták magukra a figyelmet. (ekkor még ez a fülforma nem volt elterjedt).

Megvásárlásukkor derült ki, hogy Hektor Linksrein és alomtestvére Luch, a Friedrich Sparwasser of Frankfort tenyésztésében születtek 1885. elején. Hektort átnevezték Horand von Grafrath-ra és ő lett az első bejegyzett németjuhászkutya.

Talán kevesen tudják, hogy e kutyák anyai nagyapja a 1879-ben született Grief von Sparwasser, fehér bundájú németjuhász volt, aki a 1882-es és 87-es hannoveri kutyakiállításon is részt vett. Grief és Lotta von Sparwasser párosztatása után született meg az első farkas-színű szuka Lene. Kastor és Lene frigyéből pedig a már előbb említett Hektor és Luch származik, akik az arányos testfelépítést, az álló füleket és a fehér bunda lehetőségét örökítették tovább leszármazottaiknak.

Amint látható Friedrich Sparwasser kutyáinak tenészvonalala igen fontos szerepet kapott a mai német juhászkutya és svájci fehér juhászkutya testfelépítésének és magatartásának kialakításában. Ha Stephanitz-t tekintik a fajta ősapjának, akkor méltán tekinthetjük a frankfurti Friedrich Sparwasser tenyésztőt, a fajta ősnagyapjának.

Nagyon sok Horand leszármazott öröközte a fehér színt, mint például Baron von der Seewies (1913) is, aki az első bejegyzett fehér színű német-juhászkutya volt.

Bizonyítottnan már a XIX. század végén is voltak fehér juhászkutyák a Habsburg házon belül, melyek kiválóan passzoltak a nemes lipicai lovakhoz. Ann Tracy tőlük szerezte be tenyészállatait, amellyel később Amerikában megalapozta tenyésztését, majd - Stephenitz nyomdokaiba lépve – az egyik alapító tagja volt az 1913-ban megalakult első amerikai németjuhászkutya egyesületnek.

Több évtizeden keresztül elismert volt a fehér szín is, majd a 1920-30-as években a zavaros politikai helyzet hatására, a németországi tenyésztők úgy döntöttek, hogy a fehér színt diszkvalifikálják a német juhászkutya standardjából. A fehér faktort még a sötét pigmentáció ellenére is albinizmusra való hajlam, süketség, vakság, mentális zavarok és szőrminőséget rontó hatás örökítésére asszociálták, tévesen.

Mikor a világháború után a tenyésztést szinte az alapoktól kellett újra kezdeni, a fehér színt továbbra is tiltották. Ha született is fehér színű egyed, azt 1935. után Németországban nem regisztrálták, sőt egyenesen irtották. A háború és a szigorú szelekció ellenére máig fennmaradt néhány fehér németjuhász egyed Hollandiában és Németországban is az eredeti (Sparwasser-i) vérvonalból.

Sok európai, amerikai és kanadai tenyésztő kitartó munkájának köszönhető az egyedi fehér vérvonalak létrehozása. Az Amerikában élő svájci Agatha Burch 1970-ben tért vissza Svájcba, magával hozva Lobo nevű fehérjuhász kan kutyáját, akivel újra kezdte a tenyésztést Európában.

Martin Faustmann 1980-ban az NSZK-ban egy svájci tenyésztő - az USA-ból származó - fehér juhászkutyáját vásárolta meg továbbtenyésztésre. Egy évvel később Faustmann kérelmezésére a már szinte véglegesen kialakult fehér fajtát Amerikai-Kanadai Fehér Juhászkutyának (AC) keresztelik. Martin Faustmann kezdeményezésére, 1982-ben alakult meg Németországban az Amerikai-Kanadai Juhászkutya Tartók Egyesülete. Magyarországra 1989-ben került ebből a fajtából három kiváló példány (két szuka, egy kan) Martin Faustmann 'of Ronanke' nevű tenyésztéséből.

Mivel a svájci szervezet érzett leginkább elhivatottságot a fajta tenyésztésében, ezért Svájc adta be a nemzetközi elismerésre a kérelmet is az FCI-nél. A fajtát francia néven (Berger Blanc Suisse) nevezték el.

A Svájci Fehér Juhászkutya standard

FCI Standard Nr. : 347 (2011.08.12)

Származási hely: Svájc

Használata: családi és kísérő kutya

FCI besorolás: I. fajtacsoport, Juhászkutyák

Általános megjelenés

A kutyáról az első benyomásunk az élénkség, éberség, temperamentumosság. A felépítése harmonikus, teste jól izmolt arányos téglalapba írható. A végtagok jól fejlettek, a mellkas mély, az alsó és a felső vonal mentes a túlzott ívektől.

Mind mozgásban, mind nyugalomban a gyors erőteljesség látszatát kelti minden merevség, lustaság vagy lomhaság nélkül.

Fontos testarány

Közepesen hosszú, téglalap alakú test.

Arányai: A törzshossz aránya a marmagassághoz 12:10.

Magatartás/karakterisztikus tulajdonságok

Élénk, kiegyensúlyozott temperamentum. Barátságos és kissé diszkrét magatartás. Magas szociális kötődés a gazdához. Normál szituációban nem viselkedhet féltékeny vagy agresszív módon. Könnyen alkalmazkodik a különböző szituációkhoz és eseményekhez.

Fej

Koponya: Nemes erőteljes, határozott éles kontúrokkal. Arányos a testhez, felül és oldalnézetből ék alakú, száraz és feszes.

Stop: Nem túl kifejezett, de egyértelműen felismerhető.

Orr: Közepes méretű, az orrtükör erősen (feketén) pigmentált.

Fang: Hosszú és erős, arányos a koponyával.

Ajkak: Feszesek, jól záródnak és erősen (feketén) pigmentáltak.

Fogak: Erőteljes, teljes ollós harapás. A fogak merőlegesen állnak az állkapocsban.

Szemek: Közepes méretű, mandula alakúak, kissé ferdén helyezkednek el. Színük a világosbarnától a sötétbarnáig megengedett, de a sötétebb szín a kívánatos. Szemkontúr feketén pigmentált.

Fülek: Magasan tűzött, párhuzamos. Hosszúkás háromszög alakúak, melyek felső csúcsa enyhén lekerekített.

Nyak

Közepesen hosszú, lebernyeg nélküli, jól izmolt és harmónikus a testtel.

Test

Felső vonal: Erős, izmos, közepesen hosszú.

Mar: Kifejezett.

Hát: Egyenes, szilárd.

Ágyék: Erősen izmolt.

Far: Hosszú és közepesen széles, enyhén lejt a faroktőig.

Mellkas: Nem túl széles, mély (kb. 50%-a marmagasságnak), a könyökig ér, bordák oválisak, jelentős elülső mellkas.

Alsó vonal és has: A lágyék karcsú, feszes.

Farok

Zászlós legalább a csánkig érjen. Nyugalmi helyzetben enyhén ívelt és lóg. Figyeléskor sem emelkedhet a hát vonala fölé, sohasem tartja oldalra.

Végtagok

Mellső rész:

Általános megjelenés: Erős, izmos, közepesen erős csonttal. Egyenes, előlről, csak mérsékelten széles nyomtávú, jól szögelt.

Váll: A lapocka hosszú és jól szögelt, egészben váll erősen izmolt.

Felkar: Megfelelően hosszú, erős izmok.

Könyök: feszesek

Alkar: Hosszú, egyenes, inas.

Mellső (lábközép): erőteljes, és csak kissé ferde.

Mancsok: Rövid, zárt, boltozatos. Az ujjak íveltek, a karmok jól pigmentáltak.

Hátulsó rész:

Általános megjelenés: Erős, izmos, közepesen erős csontozat.

Hátulról nézve egyenes és párhuzamos, nem túl széles, oldalról nézve megfelelő szögelt.

Comb: Közepesen hosszú, nagyon izmos.

Térd (térd): Megfelelően szögelt.

Lábszár: Közepesen hosszú, ferde, szilárd csontozat és jól izmolt.

Csánk: Erőteljes, jól szögelt.

Lábközép (hátsó lábközép): Közepesen hosszú, egyenes, feszes.

Mancsok: Ovális, hátsó lábujjak egy kicsit hosszabbak, mint a mellsők, lábujjak feszesek és jól íveltek, jól pigmentált körmökkel.

Bőr

Ránctalan, sötétén pigmentált

Járás

Ügető fáradhatatlan és térölelő.

Magasság

Kan: 58-66cm; Szuka: 53-61cm

Szín

Egyszínű, fehér, foltok nélkül. Néha a füleknél előfordulhat sárgás elszíneződés illetve hosszanti csíokban a hátton. Ez minden esetben enyhe lehet és nem kívánatos.

Szőrzet

Két szőr típust különböztetünk meg: sima félhosszú /stockhaar/ és sima hosszú /langstockhaar/ szőrzetet. Mind a két típusnál fontos a sűrű aljszőrzet.

Hibák

A fent felsoroltaktól való minden eltérés hibának számít. A kutya viselkedésének, mozgásának és a kutyáról való teljes benyomásnak azt az érzetet kell keltenie, hogy a kutya egészséges és magán hordozza a fajta tipikus jegyeit.

- A fülek tövének és a hátvonal fehértől eltérő halvány színű elszíneződése.
- Pigment hiányos részek előfordulása az orrtükrön, az ajkakon és a szemkontúron.
- Farkaskarom, kivéve azokban az országokban, ahol annak eltávolítása nem megengedett.

Súlyos hibák

- Kvadratikus formák.
- Nem megfelelő ivarjelleg.
- Kettőnél több P1 fog hiánya (az M3-as fog nem számít)
- Lógó fül(ek), eldőlt fül(ek), megtört fül(ek)
- Erősen lejtős hátvonal
- Kunkorodó farok, törött farok, hátvonal fölé emelt kampós farok
- Selymes, puha, gyapjas, göndörödő fedőszőr és hiányzó aljszőrzet
- A fülek tövének és a hátvonal fehértől eltérő erős elszíneződése.

Kizáró hibák

- Agresszív vagy túlzottan félős viselkedés
- Idegrendszeri és magatartásbeli problémák
- Egy vagy mindkét szem barnától eltérő színe
- Entropium, Ectropium
- Előreharapás, hátraharapás, kereszt harapás
- Teljes pigment hiány az orrtükrön, az ajkakon és a szemkontúron.
- Teljes pigment hiány a bőrön és a talppárnákon
- Albinizmus
- A kanoknál rejtett heréjűség vagy herehiány

Tenyésztés módszere: fajtatiszta tenyésztés

A fajtatiszta tenyésztési eljárások:

Idegen párosítás

Általános elv, hogy a párosítandó egyedek között a negyedik ősi sorig bezárólag rokonok ne forduljanak elő.

Beltenyésztés (rokon és vonaltenyésztés)

A fajta veszélyeztetett jellege miatt (kevés egyedszám) előfordul, bár kerülendő, hogy párosítandó egyedek között az első négy ősi sorban azonos egyedek fordulnak elő. Ilyenkor is kerülni kell, hogy a megszületett ivadék első két generációban azonos ősökkel rendelkezék. Azon párosításokra, amelyeknél az első két generációban (szülők, nagyszülők) azonos ősök vannak, tenyésztésvezetői engedély szükséges.

Vonaltenyésztés

Különleges esetekben indokolt lehet egy kiváló apaállattal érdemi rokonságba hozni egy kisebb populációt, különösen, ha valamilyen ritka tulajdonságot, allélokot kellene rögzíteni a fajtában. Ebben az esetben elfogadható a vérvonaltenyésztés, de a genetikai diverzitás fenntartása érdekében inkább kerülni, mint keresni kell ezt a tenyésztési eljárást!

Elsőfokú rokonok közötti pároztatás

A tenyésztésvezető előzetes engedélye alapján lehetséges, de csak különösen indokolt esetben. A tenyésztésvezetőnél írásban, a pároztatás indoklásával kell engedélyt kérni. Ilyen pároztatás: apa és leánya, anya és fia, testvérek egymással.

Minősítési rendszer

A minősítési rendszerben kiemelt fontosságúak az egészségügyi eredmények, a küllem és temperamentum minősítések. Ezért az Egyesület a következő pozitív kiemeléseket és minősítési pontrendszert alkalmaz a tenyész-egyedek osztályozására.

A MINŐSÍTÉSI RENDSZERBEN CSAK AZON EGYEDEK OSZTÁLYOZHATÓAK, AMELYEK A TENYÉSZ-SZEMLÉN TENYÉSZTHETŐ MINŐSÍTÉST SZEREZTEK.

Minősítési rendszerben figyelembe vett szempontok:

1. származás vizsgálata	- maximális elérhető pontszám: 10
2. szűrővizsgálatok eredményei	- maximális elérhető pontszám: 20
3. saját kiállítási eredmények	- maximális elérhető pontszám: 90
4. munka eredmények	- maximális elérhető pontszám: 10
5. utódellenőrzés	- maximális elérhető pontszám: 30

Maximálisan elérhető összpontszám:100 pont

Fenti szempontok alapján 3 osztályba soroljuk a tenyész-egyedeket, amelyek:

1. **Első osztály**
2. **Másodosztály**
3. **Harmadosztály**

Származás vizsgálat:

A felmenőkre és oldalági rokonokra vonatkozik / 4 generációra vizsgálva /. Felmenők: szülők, nagyszülők, dédszülők.

Kiváló származás:	10 CH ős	-	10 pont
Nagyon jó származás:	8 CH ős	-	7,5 pont
Jó származás:	6 CH ős	-	5 pont
Közömbös származás:	2 CH ős	-	2,5 pont
Rossz származás:	0 CH ős	-	0 pont

1 Világ- vagy Európagyőztes ős = 2 CH

Az ősök később megszerzett eredményeit utólag igazolhatja a kérelmező.

Egészségügyi szűrővizsgálatok eredményei

A tenyésztésbe vétel feltétele a svájci fehér juhászkutyák csípőízületi- és könyökízületi-röntgenvizsgálattal történő szűrése. A minősítési rendszerben az örökletes betegségekre való szűrés a maximális elérhető pontszám 20 %-át teszi ki.

Csípőízületi diszplázia (HD) szűrés

A vizsgálat időpontjában a kutyának a 12 hónapos kort be kell töltenie. A kutya törzskönyvét be kell mutatni a vizsgáló állatorvosnak, aki köteles az egyed azonosságát ellenőrizni és igazolni azt. A röntgenfelvételen annak azonosíthatóságának érdekében ráfényképezéssel szerepelnie kell a kutya microchip számának és a felvétel dátumának.

Bármelyik kamarai engedéllyel rendelkező állatorvossal el lehet végeztetni, akinek a megfelelő röntgenberendezése ehhez megvan. Kizárólag altatásban végezhető. Az állatorvos felelős a kutya azonosításáért és aláírásával, pecsétjével igazolja azt.

A felvétel elbírálását bármelyik állatorvos elvégezheti.

Tenyészthetők a „mentes” (A = 10 pont), a „majdnem mentes” (B = 8 pont) minősítésű kutyák, az alább részletezett feltételekkel. (ld. a Tenyésztésbevitel szabályai c. részénél)

Könyökdizplázia (ED)

A vizsgálat időpontjában a kutyának a 12 hónapos kort be kell töltenie. A kutya törzskönyvét be kell mutatni a vizsgáló állatorvosnak, aki köteles az egyed azonosságát ellenőrizni és igazolni azt. A röntgenfelvételen annak azonosíthatóságának érdekében ráfényképezéssel szerepelnie kell a kutya microchip számának és a felvétel dátumának.

Bármelyik kamarai engedéllyel rendelkező állatorvossal el lehet végeztetni, akinek a megfelelő röntgenberendezése ehhez megvan. Kizárólag altatásban végezhető. Az állatorvos felelős a kutya azonosításáért és aláírásával, pecsétjével igazolja azt.

A felvétel elbírálását bármelyik állatorvos elvégezheti, aki tagja vagy szerződött partnere a Magyar Kisállatorptopédiai Egyesület (MKOE) állatorvosi csapatának.

Az eredményt a kutya tulajdonosa köteles 15 napon belül elküldeni az Egyesületnek, ahol azonnal számítógépes nyilvántartásba kerül, és bevezetik a törzskönyvbe.

Tenyészthetők a „mentes” (0 = 10 pont), a „majdnem mentes” (1 = 8 pont) minősítésű kutyák, az alább részletezett feltételekkel. (ld. a Tenyésztésbevitel szabályai c. részénél)

Saját kiállítási eredmények pontozása:

A minősítési rendszerben az osztályozásba beleszámítható kiállítási eredmények elérhetőek hazai és nemzetközi FCI kutyakiállításokon. (az elérhető címekről bővebb információ a IV. Kiállítási szabályzatban)

Champion cím (bármely FCI tagország) : 5 pont címenként

Interchampion: 10 pont

Világgőztes cím: 30 pont

Európagőztes cím: 20 pont

Junior Champion cím (bármely FCI tagország): 3 pont

FBBSI Klubgőztes: 10 pont

FBBSI Fiatal Klubgőztes: 8 pont

Pontozásba beszámító kiállítások: FCI tagországokban FCI kiállításokon elért eredmények, nem FCI tagországokban az FCI által elismert eredmények. A pontozás során maximum 3 eredmény / a 3 legmagasabb / vehető figyelembe.

Saját munka eredmények pontozása:

IPO 3:	10 pont
IPO 2:	7 pont
IPO 1:	5 pont
BH:	4 pont

Pontozásba beszámító munkaeredmények: FCI tagországokban FCI versenyeken elért eredmények, nem FCI tagországokban az FCI által elismert eredmények. A pontozás során csak egy eredmény / a legmagasabb / vehető figyelembe.

Utódellenőrzés

Kan esetében: a különböző szukáktól született almok 10%-ából származó utódok, de minimum 3 különböző szukától született alomból származó utódok eredményeinek bemutatása. 1 alomból 2 kölyök eredményének bemutatása szükséges, amennyiben többet mutatnak be, a legmagasabb egészségügyi-, kiállítási-, és munka eredmény lesz figyelembe véve.

Szuka esetében: minimum 2 különböző kantól származó 2-2 utód eredményeinek bemutatása szükséges.

Lebonyolítási rend: dokumentumok másolatának bemutatása, amely számítógépes nyilvántartásba kerül, és bevezetik a törzskönyvbe.

Az utódellenőrzés során 3 féle hatást lehet elkülöníteni egymástól:

- a. Javító hatás: 30 pont
- b. Szinten tartó hatás: 15 pont
- c. Rontó hatás: 0 pont

Javító hatás: amennyiben az egyed minősítésénél minden bemutatott utód magasabb minősítésű.

Szinten tartó hatás: amennyiben a bemutatott utódok minimum az egyeddel azonos minősítésűek.

Rontó hatás: minden egyéb eset.

A minősítési rendszer életbelépése előtt már tenyésztésben lévő kanok esetében minimum 3 utód eredményének bemutatása elég a besoroláshoz. Ez alapján képzett minősítést 3 évre kapja a kan, utána a fenti szabályok vonatkoznak rá.

A tenyész-egyedek osztályba sorolása:

Az osztályba sorolás természetesen csak olyan kutyáknál történik, amelyek a tenyészthetőség feltételeit teljesítették. Az első, ill. a másod osztályba való sorolás eléréséhez azok mind az 5 pontját teljesíteni kell.

1. származás vizsgálat - maximális elérhető pontszám: 10
2. szűrővizsgálatok eredményei - maximális elérhető pontszám: 20
3. saját kiállítási eredmények - maximális elérhető pontszám: 90
4. munka eredmények - maximális elérhető pontszám: 10
5. utódellenőrzés - maximális elérhető pontszám: 30

Első osztály feltételei:

75-100 pont

Másod osztály feltételei:

41-74 pont

Harmad osztály:

0-40 pontig

A minősítési rendszer magyarázata:

Az osztályba sorolás alapvető feltétele a tenyész-szemlén a tenyészthető minősítés megszerzése.

A kanokat és a szukákat minden évben osztályokba kell sorolni, a tenyésztők által igazolt eredmények alapján. A lista nyilvános és mindenki számára hozzáférhető kell legyen. A minősítés naptári évre vonatkozik. Import ill. átmenetileg itt tartózkodó egyedekre is érvényesek a szabályok.

Az az egyed, amelyik kizárólag a BBS-KTK tenyészszemléjével és temperamentumvizsgálatával rendelkezik, TENYÉSZVIZSGÁZOTT egyednek nevezzük.

Tenyésztésbe vétel minimális feltételei (MINIMUM)

Minden Svájci Fehér Juháskutyának, amelyet tenyésztésbe kívánnak venni, meg kell felelnie az FCI 347. sz. standard előírásainak, azaz részt kell vennie egy a MEOESZ tagszervezetei között nyilvántartott svájci fehér juhász fajtatervezet által szervezett tenyész-vizsgán (tenyész-szemlén), és a tenyész-vizsga szabályzata alapján az egészségügyi eredményekkel együttesen meg kell felelnie a követelményeknek és előírásoknak. A tenyész-vizsgán részt nem vett illetve nem megfelelt kutyák utódai nem kerülhetnek be a Magyar Svájci Fehér Juháskutya Törzskönyvbe és nem kaphatnak Származási lapot. Ezen kutyák utódai a Melléktörzskönyvi részbe kerülnek, Regisztrációs lapot kapnak és a továbbiakban a MEOE Szövetség törzskönyvezési szabályzata illetve egyes esetekben ezen tenyésztési szabályzat részét képező konfirmációs szabályzat vonatkozik rájuk.

Tenyésztésbe vétel minimum szabályai:

- az FCI által elismert származási lappal rendelkeznek,
- „tenyészhető” minősítést szereztek valamely svájci fehér juháskutya fajtaszervezet tenyész-szemlájén.
- egészségügyi feltételeket teljesítették: HD minősítésük: A,B illetve ED minősítésük: 0,1

EZ A MINIMUM FELTÉTELE, HOGY AZ UTODÓK SZÁRMAZÁSI IGAZOLÁST KAPHASSANAK.

Prémium törzskönyv

Prémium törzskönyvet azon szülők utódai kaphatnak, akik az alábbi feltételek valamelyikét teljesítették. (mindkét szülőnek rendelkeznie kell legalább egy feltétel teljesítésével)

- Az alábbi egészségügyi eredményekkel rendelkezik: HD-A, ED-0, MDR1 +/+, DM N/N
vagy
- FCI munkavizsgával rendelkezik vagy kvalifikáltatta magát valamelyik FCI világvversenyre
vagy
- Rendelkezik FCI Európa vagy Világ champion/győztes címmel.

A tenyész-vizsgán való részvétel feltételei:

- A tenyész-vizsga napján a kanok és a szukák is legalább 12 hónaposak és egészségesek kell legyenek és érvényes oltásokkal kell rendelkezzen
- Import kutyákat a tenyész-vizsga előtt honosítani kell, azaz a MET Törzskönyvbe be kell vezetni

- Tüzelő szukák részt vehetnek a tenyésztés-vizsgán, de csak utolsóként lehet őket elbírálni és a vizsga alatt a többi kutyától kellő távolságban elzárva kell tartani
- Minden kutyának rendelkeznie kell HD és ED röntgen szűréssel. Az értékelés eredményét tartalmazó tanúsítvány másolatát a vizsgára jelentkezéskor csatolni kell és az eredeti tanúsítványt a tenyésztés-vizsgán be kell mutatni. A vizsgán csak HD A,B és ED 0,1 minősítésű kutyák vehetnek részt. A kutyának a szűrés időpontjában be kell töltenie az 1 éves kort.

Tenyésztésre/pároztatásra vonatkozó előírások

A tenyésztésbe vétel alsó és a tenyésztésben tartás felső korhatárai

A **kan** kutyákat legkorábban 15 hónaposan, a szükséges vizsgálatok elvégzése és a tenyésztés-vizsga teljesítése után lehet tenyésztésbe állítani, felső korhatár nincs.

A **szuka** kutyát legkorábban 18 hónaposan, a szükséges vizsgálatok elvégzése és a tenyésztés-vizsga teljesítése után lehet tenyésztésbe állítani legkésőbb 8 éves koráig. Ezekről a korhatároktól eltérni csak a tenyésztésvezető engedélyével lehet.

A korhatároknál a fedeztetés napja az irányadó.

A tenyészállatok minősítésére, ételteljesítményére, pároztatásra vonatkozó előírások:

Kanok:

A Minősítési rendszer alapján három kategóriába sorolandók a svájci fehér juhászkutya tenyészkanok.

A fedezőkanok listáját azok kategóriájával együtt minden évben nyilvánosságra kell hozni.

Szukák:

A Minősítési rendszer alapján szintén három kategóriába sorolhatók.

Egy szukától élete folyamán maximálisan 6 alom születhet, amennyiben volt olyan alom, amelyben 3 vagy annál kevesebb utód született a tenyésztési vezető engedélyezheti a 7. almot. A pótlólagos alom engedélyezéséhez írásbeli kérelmet kell benyújtani a tenyésztési vezetőhöz.

Utódszámra nincs ezen a kereten belül korlátozás, minden megszületett egészséges kölyök törzskönyvezhető és felnevelhető.

Alomként számít minden szülés, függetlenül attól, hogy a kölyköket felnevelik-e vagy sem illetve ha elhullanak a megszületett kölykök.

A mesterséges megtermékenyítésre vonatkozó szabályok az FCI „Nemzetközi Tenyésztési Szabályzatában” vannak szabályozva.

Két kölykezés közötti idő és almonként törzskönyvezhető utódok száma

Két ellés között mindig ki kell hagyni egy tüzelést, amikor a szuka pihen.

Almonként törzskönyvezhető utódok száma:

Minden egészséges, életképes kiskutya törzskönyvezhető, ha a szülők rendelkeznek az előírt törzskönyvezési minősítésekkel.

Adott kan és adott szuka között párosítás kétszer ismételhető, további esetekben tenyésztésvezetői engedély szükséges.

A tenyész-vizsga és lebonyolítása

A tenyész-vizsga a Svájci Fehér Juhászkutya FCI 347. sz fajtastandardja illetve a tenyész-vizsga szabályzat alapján végzett küllem és jellem bírálatokból áll. A küllem és jellem bírálatokat nem kötelező egy azon napon elvégezni.

Speciális tenyésztési javaslatok

Amennyiben egy szuka nem rendelkezik MDR1 és DM szűréssel, csak és kizárólag olyan kannal fedeztessék, amely kan rendelkezik ezen szűrésekkel és mentes minősítésű mindkét eredménye.

Amennyiben egy szuka rendelkezik MDR1 és DM szűrésekkel és mentes minősítésű mindkét eredménye, abban az esetben szűréssel nem rendelkező kannal is lehet fedeztetni.

Az alábbi párosítások engedélyezettek MDR1 és DM vonatkozásában:

mentes kutya – szűrés nélküli kutya

mentes kutya – mentes kutya

mentes kutya – hordozó kutya

mentes kutya – betegségben érintett kutya

DM vonatkozásában jelölések:

mentes kutya: N/N

hordozó kutya: N/dm

betegségben érintett kutya: dm/dm

MDR1 vonatkozásában jelölések:

mentes kutya: +/+

hordozó kutya: +/-

betegségben érintett kutya: -/-

A tenyésztésből kizáró hibák:

Súlyos és kizáró hibák

- Kvadratikus formák.
- Nem megfelelő ivarjelleg.
- Kettőnél több P1 fog hiánya (az M3-as fog nem számít)
- Lógó fül(ek), eldőlt fül(ek), megtört fül(ek)
- Erősen lejtős hátvonal (a mar és far magasság különbsége maximum 3 cm lehet)
- Kunkorodó farok, törött farok, hátvonal fölé emelt kampós farok
- Selymes, puha, gyapjas, göndörödő fedőszőr és hiányzó aljszőrzet
- A fülek tövének és a hátvonal fehértől eltérő erős elszíneződése.
- Agresszív vagy túlzottan félős viselkedés
- Idegrendszeri és magatartásbeli problémák
- Egy vagy mindkét szem barnától eltérő színe
- Entropium, Ectropium
- Előreharapás, hátraharapás, kereszt harapás
- Teljes pigment hiány az orrtükrön, az ajkakon és a szemkontúron.
- Teljes pigment hiány a bőrön és a talppárnákon
- Albinizmus
- A kanoknál rejtett heréjűség vagy herehiány
- HD: C, D, E eredmény
- ED: 2, 3 eredmény

Tenyész-vizsgát a BBS-KTK minimum évente 1 alkalommal rendez, az igényeket felmérve további alkalmak is kiírhatóak.

Minden tenyész-vizsgát a vizsga időpontja előtt 4 héttel hivatalos fórumokon (BBS-KTK honlapja és facebook oldala) ki kell hirdetni. A tenyész-vizsgára előzetes jelentkezés szükséges. Jelentkezés a jelentkezési lap kitöltésével, a származási lap és a HD, ED szűrési eredmények másolatának csatolásával és a nevezési díj befizetésével történik a vizsga időpontja előtt legalább 1 héttel. Az egyes tenyész-vizsgákon maximum 20 kutya bírálható el, amennyiben a jelentkezések száma meghaladja a 20 kutyát ki kell jelölni egy másik tenyész-vizsga időpontot is 4 héttel későbbre.

Azok a kutyák, amelyeken tenyésztési szempontokat érintő műtéteket hajtottak végre nem vehetnek részt tenyész-vizsgán és nem tenyészthetőek.

A tenyész-vizsgára vonatkozó szabályokat a továbbiakban a tenyész-vizsga szabályzat tartalmazza.

Külföldön élő kutyákkal történő pároztatás szabályai

Ha egy külföldön élő kannal tervez a Magyarországon élő szuka tulajdonosa pároztatást, meg kell győződnie arról, hogy a kan FCI által elismert származási lappal rendelkezik, ill. hogy az illető ország tenyésztési szabályainak megfelel. Ha olyan országban él a kan, ahol tenyész-vizsga kötelező, azzal is rendelkeznie kell a kiválasztott kannak.

A szukatulajdonosnak be kell szereznie: származási lap másolatot, HD/ED-bizonyítványt, esetenként tenyész-vizsga eredményt. A fedezési igazolással együtt (nyomtatvány) ezeket az Egyesülethez kell eljuttatni.

Magyarországon „tenyésztésből kizárt”, jelenleg külföldön élő kanokkal tilos pároztatni.

Ha egy Magyarországon élő kan tulajdonosa tervez egy külföldi szukával pároztatni, akkor a kan tulajdonosának meg kell győződnie róla, hogy a szuka FCI származási lappal rendelkezik.

A tenyészpárter tenyészalkalmasságának és a tenyésztési szabályzat szabályainak ellenőrzése és formai szabályok

A fedeztetés előtt a tenyészállatok tulajdonosai kötelesek kölcsönösen meggyőződni arról, hogy a tenyésztési szabályzatban rögzített feltételeknek a párosításra szánt egyedek megfelelnek, hogy mind a kan, mind a szuka rendelkezik tenyésztési engedéllyel az adott országnak megfelelően.

A kantulajdonosnak kötelessége a fedeztetési jegy beszerzése és pároztatás utáni kitöltése, a fedeztetési jegyet mind a kan, mind a szuka tulajdonosának alá kell írnia. A fedeztetési jegy 1 példánya a kan tulajdonosánál, 1 példánya a szuka tulajdonosánál marad.

Egy szukát egy tüzelési ciklus alatt csak egy kannal lehet pároztatni. Ettől eltérő illetve vitás esetekben DNS vizsgálatot lehet kérni az apaság megállapítására, a szukatulajdonos költségére. A vizsgálati mintavételt csak állatorvos végezheti, aki a kutyák azonosításáért felel.

Alombejelentés

A MEOESZ törzskönyvezési szabályzata szerint.

Adminisztráció

A MEOESZ szabályzatai szerint.

A tenyésztési vezető feladatai és adminisztrációs kötelezettségei

- a klub tenyészadatainak/statistikáinak vezetése;
- tenyésztési felügyelet;
- ezen szabályzat érvényre juttatása;
- tenyésztők és fedező kan-tulajdonosok számára tanácsadás és információ;
- tenyészszemlék szervezése és lebonyolítása;
- az alom- és tenyészellenőrzés szervezése, kivitelezése és ellenőrzése;
- tenyésztési fellebbezések, egyéb tenyésztési problémák kezelése;
- az egyesület formanyomtatványainak kidolgozása;
- tenyészhygiéniai ajánlások és intézkedések kidolgozása, ill. szabályzatmódosítás;
- tenyésztéssel kapcsolatos ajánlások a közgyűlésnek illetve az Egyesület vezetőségének.

Alom és tenyész ellenőrök

Alom és tenyész ellenőrök elsősorban a BBS-KTK vezetőségi tagjai, a törzskönyvezési vezető, a tenyésztési vezető illetve mindazon személyek, akiket a BBS-KTK megfelelő szakmai tapasztalat alapján erre alkalmasnak tart megbízás alapján

Szankciók

A tenyésztési szabályzatban leírt minimum feltételének be nem tartása esetén a kölykök csak a regisztrációs lapot kapnak. További információ a konfirmációs szabályzatban.

TENYÉSZ-VIZSGA (TELJESÍTMÉNYVIZSGÁLATI) SZABÁLYZAT

A TENYÉSZ-VIZSGA RÉSZEI:

TENYÉSZ-SZEMLE
TEMPERAMENTUMVIZSGÁLAT

A BBS-KTK a szabályzat összeállításakor a fajta származási országának követelmény rendszerét figyelembe vette.

A tenyész-vizsga célja a tenyésztésre alkalmas egyedek kiválasztása és a súlyos hibával rendelkező egyedek kizárása a tenyésztésből.

A tenyész-vizsga alapja az FCI 347. számú fajtastandard.

A BBS-KTK köteles minden évben minimum 1 alkalommal tenyész-vizsgát tartani.

A tenyész-vizsgán való részvétel feltételei:

- A tenyész-vizsga napján a kanok és a szukák is legalább 12 hónaposak és egészségesek kell legyenek
- Import kutyákat a tenyész-vizsga előtt honosítani kell, azaz a Törzskönyvbe be kell vezetni
- Tüzelő szukák részt vehetnek a tenyész-vizsgán, de csak utolsóként lehet őket elbírálni és a vizsga alatt a többi kutyától kellő távolságban elzárva kell tartani
- Minden kutyának rendelkeznie kell HD és ED röntgen szűrővel és az eredeti tanúsítványt a tenyész-vizsgán be kell mutatni. A vizsgán csak HD A,B és ED 0,1 minősítésű kutyák vehetnek részt.
- Írásbeli jelentkezés (nevezési lap) leadása a tenyész-vizsga díj kiegyenlítésével együtt a vizsga napja előtt legkésőbb két héttel.

A TENYÉSZ-SZEMLE

A tenyész-szemle célja

Csak egészséges, jó temperamentumú, kifogástalan és a standard követelményeknek megfelelő svájci fehér juhászkutyák tenyésztésre való használata engedélyezett. A standard cél szempontjából nem kívánatos tulajdonságokkal rendelkező svájci fehér juhászkutyákat a tenyésztésből ki kell zárni.

Tenyész-szemle bíró

Minden FCI bíró, aki FCI szabályok alapján jogosult a fajtát bírálni.

Temperamentum vizsgálat bíró

A temperamentumvizsgálat elbírálója kynológus ,etológus vagy FCI munkabírói végzettséggel rendelkező szakember.

Lebonyolítási rendelkezések

A BBS-KTK befogadja a nevezési lapokat a szükséges csatolmányokkal együtt, ellenőrzi a vizsgadíj befizetésének megtörténtét, majd előkészíti a vizsganyomtatványokat (bírálati lapok).

A BBS-KTK vezetősége biztosítja, hogy a vizsga lebonyolításához szükséges eszközök és egyéb feltételek teljesítve legyenek.

A bírálati lapok eredeti példányát a kutya tulajdonosának a helyszínen át kell adni a vizsga végeztével. A másolatból egy példányt a törzskönyvezés tárol a MEOESZ-nek.

A származási lapokat a vizsga kezdetekor a tenyésztési vezetőnek át kell adni, amire a tenyésztési vezető a vizsga végén felvezeti az eredményt és ezután visszaadja a kutya tulajdonosának.

Vizsga lebonyolítása

A vizsgáztatás a nevezés sorrendjében történik, kivétel a tüzelő szuka esete, melyet a vizsga végén bírálnak el.

A vizsgán először a kutyák küllemi bírálatára kerül sor, melyet követ a temperamentumvizsgálat. Azon kutyák, amelyek a küllemi bírálaton nem szerezték meg a tenyészhető minősítést nem mehetnek temperamentumvizsgálatra.

A tenyész-vizsgának ott kell történnie, ahol elegendő hely van a megfelelő mozgáshoz és temperamentumvizsgálathoz. A helyszínen jelen kell lennie a BBS-KTK tenyésztési vezetőjének vagy egy meghatalmazottjának, aki chipolvasóval a kutyák azonosítását végzi.

Egy tenyész-szemle napon a svájci fehér juhászkutyák megengedett maximális létszáma két bírónak: 20 kutya.

Ennél magasabb jelentkezési számnál további két tenyész-szemle bíró bevonása, vagy egy további tenyész-szemle nap kitűzése van előírva.

A nevezést írásban, legkésőbb 14 nappal a tenyésztés vizsga napja előtt a BBS-KTK irodájában személyesen, postán, vagy az Egyesület honlapján on-line nevezéssel, vagy az Egyesület levelezési címére, nevezési lapon történik, melyet az asszisztensek az irattárban lefűznek.

Az Egyesületi feladatai:

- időben visszaigazolást küld minden jelentkezőnek
- az adatok teljességét és helyességét felülvizsgálja.
- a szükséges nyomtatványok adatainak előzetes kitöltése,
- - a tenyésztés engedélyezés iratairól összesítő készítése, irattározása, MEOESZ-nek való megküldése.

A feltételek a részvételhez

A tenyészszelemlén csak olyan svájci fehér juhászkutya vehet részt, amely a FCI által elismert származási vagy regisztrációs lappal rendelkezik. Betegségre gyanús, vagy beteg kutyát nem szabad felvezetni. A tüzelő szukákat a tenyésztés engedélyezés megkezdése előtt a felügyelőnek be kell jelenteni: ez szabályozza a részvételt. Minden svájci fehér juhászkutyának microchippel azonosíthatónak kell lenni. Azonosíthatatlan kutya nem bírálható.

A kutyáknak legalább 12 hónaposnak kell lenni, ehhez a tenyészszelemlé napja az irányadó.

A tenyésztés engedélyezés napján a következő iratokat kell bemutatni:

- Eredeti származási vagy regisztrációs lapot
- Ismételt bemutatásnál a az előző bírálati lapot
- a kutya érvényes oltási könyv
- HD, ED szűrés eredményének eredeti igazolólapja

A svájci fehér juhászkutya fajtastandard előírásában megnevezett hiányosságokat súlyossági fokuknak megfelelően értékelni kell.

A tenyésztésből önmagukban kizáró hibák:

- Kvadratikus formák.
- Nem megfelelő ivarjelleg.
- Kettőnél több P1 fog hiánya (az M3-as fog nem számít)
- Lógó fül(ek), eldőlt fül(ek), megtört fül(ek)
- Erősen lejtős hátvonal (a mar és far magasság különbsége maximum 3 cm lehet)
- Kunkorodó farok, törött farok, hátvonal fölé emelt kampós farok
- Selymes, puha, gyapjas, göndörödő fedőszőr és hiányzó aljszőrzet
- A fülek tövének és a hátvonal fehértől eltérő erős elszíneződése.
- Agresszív vagy túlzottan félős viselkedés
- Idegrendszeri és magatartásbeli problémák
- Egy vagy mindkét szem barnától eltérő színe
- Entropium, Ectropium
- Előreharapás, hátraharapás, keresztharapás
- Teljes pigment hiány az orrtükrön, az ajkakon és a szemkontúron.
- Teljes pigment hiány a bőrön és a talppárnákon
- Albinizmus
- A kanoknál rejtett heréjűség vagy herehiány
- HD: C, D, E eredmény
- ED: 2, 3 eredmény

Egyéb rendelkezések

A küllembírálat során egy FCI által elismert küllembíró értékeli a kutya megjelenését a fajtastandard alapján. A tenyésztéshez "tenyészhető" cím megszerzése, ehhez legalább kitűnő, nagyon jó, vagy jó minősítést kell a küllemben a kutyának szerezni.

Ideiglenes tenyésztésbe vétel

Ideiglenes tenyésztési engedély időtartam- vagy alomszám korlátozással adható.

Kategóriák

- Tenyészthető
- Nem tenyészthető
- Ideiglenesen tenyésztésbe vehető

Kiállítási szabályzat

A BBS-KTK kiállítási szabályzata mindenkor megegyezik az FCI illetve MEOESZ aktuális kiállítási szabályzatával, azt az Egyesület önmagára nézve kötelező érvényűnek tekinti.

TEMPERAMENTUMVIZSGÁLAT

A vizsgálat célja megállapítani a svájci fehér juhászkutyák genetikai képességét, különös tekintettel a fajtára jellemző öröklött tulajdonságokra. A képességvizsga a tenyészthető cím kiadásának feltétele.

A vizsgálat lehetőleg a tenyészszemlével azonos helyen kerül megrendezésre.

A vizsgálat lehetőleg a tenyészszemlével azonos időben, 12 hónapos kortól FCI törzskönyvvel illetve regisztrációs lappal rendelkező svájci fehér juhászkutyáknak rendezzük.

TEMPERAMENTUMVIZSGÁLAT

A magatartás és temperamentum vizsgálat a következők szerint történik:

1. feladat: Általános viselkedés - kapcsolat a vezetővel – viselkedés idegen ember közelében

A vezető a pórázon levő kutyáját maga mellett leülteti. A kutyát és vezetőjét egy a kutya által ismeretlen személy körbejárja, nyúl felé, megsimogatja, majd kezét fog a vezetővel.

A kutyának a feladat alatt végig nyugodtnak kell maradnia, nem támadhat, félelmi reakciót nem mutathat, menekülési próbálkozása nem lehet. A kifejezett félelmi vagy agresszív reakció „nem felelt meg” minősítést von maga után.

2. feladat: Idegen kutyával való találkozás vizsgálta

A vezető rövid (max. 1,5m) pórázon tartott kutyájával elindul egyenes irányba, vele szembe laza pórázon vezetett kutya és vezetője elindul feléjük.

A kutyának a feladat alatt végig nyugodtnak kell maradnia, nem támadhat, félelmi reakciót nem mutathat, menekülési próbálkozása nem lehet. A kifejezett félelmi vagy agresszív reakció „nem felelt meg” minősítést von maga után.

3. feladat: Viselkedés csoportban

Mozgás emberek között

A kutyavezető pórázon tartott kutyájával egy kb. 6-8 főből álló, nyugodtan mozgó embercsoportba lép be, ott menet közben fordulatokat végez az emberek körül, majd egyszer megáll.

A szokásostól eltérő viselkedésű és mozgású emberek is tartózkodhatnak a csoportban. Pl.: sétabottal, kerekesszéssel, stb...

A kutyának a feladat alatt végig nyugodtnak kell maradnia, nem támadhat, félelmi reakciót nem mutathat, menekülési próbálkozása nem lehet. A kifejezett félelmi vagy agresszív reakció „nem felelt meg” minősítést von maga után.

A feladatok értékelése "megfelelt" / "nem felelt meg" minősítésekkel történik.

A temperamentumvizsgálat csak akkor tekinthető sikeresnek, ha mindhárom feladaton "megfelelt" minősítést kap a kutya.

Ha a tenyésztés-vizsgán a kutyának a tenyésztés-szemlén tenyésztethető és a temperamentumvizsgálaton megfelelt az eredménye, akkor a "tenyésztethető" minősítés felkerül a kutya származási lapjára.

Sikertelen vizsga esetén a magatartás- és temperamentumvizsgálat maximum két alkalommal ismételtethető.

A fentiekben túlmenően, a BBS-KTK, a MEOESZ szabályzatait tekinti irányadónak, illetve azt fogadja el.

Származási igazolás

Származási igazolás azon utódoknak állítható ki, amelyek szülei megfelelnek ezen tenyésztési szabályzat minimum követelményeinek. Egyéb esetekben a konfirmációs szabályzat az irányadó.

Regisztrációs lap

A "Melléktörzskönyv"-i részbe kerülnek azon kutyák utódai, amelyek nem teljesítették, illetve nem felelnek meg a Tenyésztési Szabályzat és Tenyész-vizsga vizsgaszabályzat előírásainak, de a szülei rendelkeznek FCI. Származási lappal.

A Főtörzskönyv és a Melléktörzskönyv kapcsolata

Konfirmációs szabályzat

Konfirmációs eljárás: azon egyedek származási lapra jogosultságának megszerzésére irányuló eljárás, amelyek „RC” jelű regisztrációs lappal rendelkeznek.

A MEOE szövetség törzskönyvezési szabályzatának 7.§ szerint:

Olyan szülőpárok utódai, - amelyek nem tettek eleget a fajtagondozó szervezet által a tenyésztésbe vételhez meghatározott minimális feltételeknek (de nincsenek kizárva a tenyésztésből)-, részére származási lap kiállítására van lehetőség konfirmációs eljárás keretében.

Konfirmációs eljárás rendje:

Konfirmációs eljárásra való jelentkezés alsó korhatára: 9 hónapos kor

Konfirmációs eljárás menete megegyezik egy tenyész-szemle küllemi bírálati részével.

Konfirmációs eljárás egy az FCI 347 standard alapján végzett küllemi bírálat azon svájci fehér juhászkutyák részére, akik a MEOE Szövetség törzskönyvezési szabályzatának 7.§ (1) bekezdés c. pontja szerint regisztrációs lappal rendelkeznek és betöltötték a 9 hónapos kort.

Konfirmációs eljárás küllembírálatát elvégezheti minden FCI küllembíró, aki jogosult a svájci fehér juhászkutya fajta bírálatára.

Konfirmációs eljárást külön kérvényben kell kérvényezni a fajtagondozó szervezetnél.

Konfirmációs eljárás lebonyolítható a fajtagondozó szervezet tenyész vizsgája keretében illetve bármely MEOE Szövetség központi tenyész-szemlén is.

Sikeres konfirmációs bírálat esetén a kutya számára kiváltható a származási igazolás.

Alulírott Magyar Katalin, mint a BBS Kutyatenyésztő Kör elnöke igazolom, hogy ez az egyesületünk mai napon hatályos tenyésztési szabályzata.

.....

Magyar Katalin